LONDA

MISRI HAKI ZA DIGITALI NA UJUMUISHAJI

UCHAPISHAJI WA PARADIGM INITIATIVE

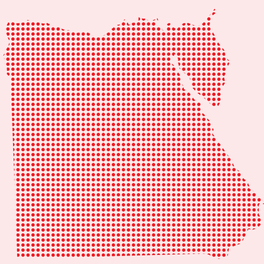

RIPOTI YA 2020

PARADIGM INITIATIVE

www.paradigmhq.org

@ParadigmHQ

LONDA

MISRI HAKI ZA DIGITALI NA UJUMUISHAJI 2020 RIPOTI

UCHAPISHAJI WA PARADIGM INITIATIVE

Imechapishwa na Paradigm Initiative
374 Borno Way, Yaba, Lagos, Nigeria
Email: media@paradigmhq.org
www.paradigmhq.org

Iliyochapishwa mnamo Aprili 2021

Ripoti iliyotolewa na Mohamad Farahat
Timu ya Uhariri: 'Gbenga Sesan, Kathleen Ndongmo, Koliwe Majama, Margaret Nyambura Ndung'u, Mawaki Chango, Nnenna Paul-Ugochukwu and Thobekile Matimbe.
Ubunifu na Luce Concepts

This publication may be reproduced for non-commercial use in any form provided due credit is given to the publishers, and the work is presented without any distortion.

Copyright © 2021 Paradigm Initiative

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

LONDA

MISRI HAKI ZA DIGITALI NA UJUMUISHAJI 2020 RIPOTI

UCHAPISHAJI WA PARADIGM INITIATIVE

YALIYOMO

UTANGULIZI	1
UPATIKANAJI WA MTANDAO NCHINI MISRI	2
HAKI ZA DIJITALI: SHERIA NA MFUMO WA KISHERIA	2
ATHARI ZA COVID-19 KUHUSU HAKI ZA DIJITALI	4
KUTENGWA KIDIJITALI	6
HITIMISHO NA MAPENDEKEZO	7

Asasi za kiraia zinaendelea kufanya kazi ili kuendeleza haki za dijitali na ujumuishi barani Afrika, kuhakikisha njia bora zinapitishwa katika sera na sheria. Ripoti hii inachambua hali ya haki za dijitali na ujumuishi nchini Misri, ikichunguza ukiukaji na mapungufu, ikiangazia utumiaji na utekelezwaji wa sera na sheria, ikiangazia hatua muhimu na kutoa mapendekezo kwa mandhari ya dijitali nchini Misri. Pamoja na ripoti kutoka nchi 20, toleo hili linaangazia kati ya maswala mengine, pengo la kidijitali lililozidishwa na janga la COVID-19 na kufichua ukiukaji kwenye nyanja tofauti kama vile faragha, ufikiaji wa habari, na uhuru wa kujieleza na msingi wa sheria na sera ulioelezewa vizuri.

PARADIGM INITIATIVE

@ParadigmHQ

Mageuzi ya dijitali na matumizi ya teknolojia pamoja na matumizi tofauti ya mitandao ya kijamii huko Misri ilichukua jukumu kubwa katika mapinduzi ya kisiasa ambayo yalisababisha mabadiliko ya kisiasa mnamo 2011 na 2013 na kuathiri siasa za Misri hadi sasa.

UTANGULIZI

HAKI ZA DIJITALI NA UJUMUISHAI YA NCHI YA MISRI

Baada ya mwaka 2011, tawala zilianza kutoa kipaumbele maalum kwenye haki za dijitali na mitandao ya kijamii kwa kuchukua hatua zote zinazowezekana kudhibiti upatikanaji wa mtandao na wanaharakati walengwa. Ili kufanikisha hilo, serikali tofauti zilitumia njia za kiufundi kuwadhibiti na kuwachunguza wanaharakati na maudhui na vile vile kutumia vyombo vya sheria kuhalalisha kuzimwa kwa mtandao, kupiga marufuku tovuti, kukusanya data za kibinafsi, haki za unyanyasaji wa faragha na kuhalalisha haki ya uhuru wa kujieleza chini ya shutuma za habari za uwongo ambayo inachukuliwa kama uhalifu wa usalama wa kitaifa.

Vitendo kama hivyo viliongezeka mnamo 2020, wakati wa COVID-19, ambapo habari zinazoenea juu ya janga la Korona zilizingatiwa kama suala la usalama wa kitaifa.

Mageuzi ya dijitali na matumizi ya teknolojia pamoja na matumizi tofauti ya mitandao ya kijamii huko Misri ilichukua jukumu kubwa katika mapinduzi ya kisiasa ambayo yalisababisha mabadiliko ya kisiasa

UPATIKANAJI WA MTANDAO NCHINI MISRI

Katika kipindi cha miongo miwili iliyopita, Misri ilishuhudia mageuzi katika sekta ya Mawasiliano na Teknolojia. Kwa mfano, hadi mwisho wa mwaka 2000, kulikuwa na watumiaji 450,000 tu walio unganishwa na intaneti.

Idadi hii iliongezeka hadi watumiaji milioni 20[1] ambayo iliundwa zaidi na vijana,[2] kisha ikaongezeka hadi milioni 29 mnamo mwaka 2011. Kulingana na Muungano wa Kimataifa wa Teknolojia ya Mawasiliano (ITU), kufikia 2019, 57.28%[3] ya idadi ya watu walikuwa na wamefikiwa na Mtandao. Watumiaji wa Facebook nchini Misri waliongezeka kutoka watumiaji milioni 4.2 mnamo mwaka 2010 hadi watumiaji milioni 9.4 mnamo mwaka 2011,[4] na kufikia mwisho wa 2019, kulikuwa na watumiaji wa facebook 42,400,000.[5] Kutokana na Mamlaka ya Udhibiti wa Mawasiliano ya Kitaifa (NTRA), idadi ya waliojisajili kwenye mtandao wa intaneti ilifikia 799,000 na robo ya pili ya 2020 na idadi ya waliojiandikisha kwenye mtandao wa runinga ilifikia 45,707,490 na robo ya pili ya 2020.[6]

Licha ya mageuzi ya Habari, Mawasiliano na Teknolojia, kuongezeka kwa kiwango cha juu na mabadiliko ya haraka kwa maisha ya kawaida kama matokeo ya janga la Korona, karibu asilimia 43 ya Wamisri bado hawana huduma ya mtandao. Pia, kuongezeka kwa kiwango cha matumizi ya intaneti kulihusishwa na kupitisha kanuni na sheria zenye vizuizi ambazo zilisababisha kupungua kwa nafasi ya matumizi ya intaneti na kizuizi cha haki za dijitali.

HAKI ZA DIJITALI: SHERIA NA MFUMO WA KISHERIA

Sheria ni moja wapo ya zana ambazo zilitumiwa na serikali ya Misri kufunga nafasi ya matumizi ya mtandao na kukiuka haki za dijitali. Sheria za dijitali zinarejea seti ya sheria na vifungu ambavyo vinachukuliwa kudhibiti shughuli zote mtandaoni pamoja na haki za binadamu. Muktadha wa kisheria wa Misri umetengenezwa kuweka vizuizi kwa haki za kibinafsi za dijitali. Mnamo mwaka 2018, bunge la Misri lilipitisha Sheria Na.175 ya 2018 inayohusika na kupambana na uhalifu wa teknolojia ya habari, "Sheria ya Makosa ya Mtandao", na Sheria Nambari 180 ya 2018 ambayo ilihusika na udhibiti wa media. Kwa kuongezea, Sheria Na.10 ya 2003 pia ilipitishwa ambayo ilihusika na kudhibiti mawasiliano.

- **KUFUNGIA WAVUTI**

Vifungu vya sheria viliipa nguvu kwa mamlaka kufungia tovuti ambazo zinaonekana kudhuru usalama wa kitaifa. Kifungu cha (1) cha Sheria Na.175 ya 2018 inayohusika na kupambana na uhalifu wa teknolojia ya habari inasema, "Sheria ya Makosa ya Mtandao inafafanua usalama wa kitaifa kama kila[7] kitu kinachohusiana na uhuru, utulivu, na usalama wa nchi na

1. Internet World Stats, 'Internet User Statistics for Africa' https://www.internetworldstats.com/stats1.htm (Accessed 18 September/2020
2. Noha Bakr, (2016) The Egyptian Revolution, in Stephan Calleya & Monika Wohlfeld (editors), Change & Opportunities in the Emerging Meditteranean, Mediterranean Academy of Diplomatic Studies.p.59, https://www.researchgate.net/publication/265358472
3. ITU, https://www.itu.int/net4/ITU-D/icteye#/query
4. MCIT, Op.Cit.,
5. Internet World Stats, Op.cit.,
6. National Telecom Regulator Authority (NTRA)-Egypt, https://www.tra.gov.eg/en/industry/telecom-market/market-indicators/
7. Maha Al Asouad, (2016) Right to information and the national security in Egypt, Cairo: Association of freedom of Thoughts and Expression –AFTE.

chochote kinachohusiana na mambo ya Urais, Wizara ya Ulinzi na Ujasusi Mkuu". Ufafanuzi huo pia unarudiwa katika sheria nyingi zinazohusu utumiaji wa mtandao, bila ufafanuzi wowote au ufafanuzi wa dhana ya usalama wa kitaifa au ufafanuzi wa viambishi vyake. Mamlaka ina haki ya kuamua ni nini kinachozingatiwa ni masuala ya usalama na ambayo sio. Ripoti zingine zilisema kwamba kutoka kwa sheria ya Kupambana na Uhalifu wa Teknolojia ya Habari, serikali inakusudia "kudhibiti kabisa mtandao, kukandamiza watumiaji wake, kuhalalisha mazoea ya serikali katika kudhibiti nafasi hii, kuzuia wavuti, na ufuatiliaji mkubwa wa mawasiliano." Ripoti zingine ziliongeza "kabla ya kupitishwa kwa sheria hizi zenye utata", mazingira ya kisheria ya Misri hayakuwa na baraka za kisheria na haki ya kisheria ya kuzuia.

Kulingana na kifungu cha (19) cha Sheria 180 ya 2018 ambayo inahusika na kudhibiti vyombo vya habari na media, mamlaka wana haki ya kuzuia tovuti na habari za elektroniki kwa kuchapisha habari za uwongo. Mbali na sheria hizi mahususi, kifungu (102 bis) cha sheria ndogo ya adhabu kinaweka jinai habari za uwongo, na kuiita kama jinai ya usalama wa kitaifa ikiwa itahatarisha masilahi ya umma. Kifungu cha (2) cha Sheria ya Kupambana na Ugaidi namba 94 ya 2015 kinasema kwamba vitendo vya ugaidi ni pamoja na kukiuka maslahi ya umma au kuhatarisha usalama wa jamii na masilahi yake, au ugaidi kati ya watu binafsi. Kifungu cha (29) cha sheria hiyo hiyo kinasema kwamba "kila mtu anayeanzisha au kutumia wavuti kwenye intaneti kuhamasisha mawazo ambayo husababisha kufanya vitendo vya ugaidi" ataadhibiwa kwa kifungo kwa muda usiopungua miaka mitano. Kwa sababu hiyo, uhuru wa kujieleza au habari zinazosambazwa na habari zinaweza kuainishwa kama kitendo cha ugaidi ikiwa itazingatiwa kwa busara kabisa na mamlaka ya madhara kwa masilahi ya umma na kisheria. Aidha, Sheria Na.10 ya 2003, ambayo inahusika na udhibiti wa mawasiliano, kilikuwa zana kuu ya kisheria iliyotumika kuzima mtandao wakati wa mapinduzi ya 2011. Vifungu hivi vyote vya kisheria vinaunda miundombinu ya kisheria inayotumiwa kuhalalisha uhuru wa kujieleza mtandaoni na haki zingine za dijitali.

UFUATILIAJI

Kifungu cha 6 cha sheria ya Uhalifu wa Mtandaoni kinaipa mamlaka ya upelelezi kutoa uamuzi unaoruhusu ufuatiliaji na upatikanaji wa habari na kifungu cha 2 kinasema kwamba Watoa Huduma za Mtandao (ISP) wanahitajika kuweka na kuhifadhi data za matumizi ya wateja kwa muda wa siku 180, pamoja na data ambayo inawezesha kitambulisho cha mtumiaji, data inayohusiana na maudhui kwenye mfumo wa habari, na data inayohusiana na vifaa vilivyotumika. Hii inamaanisha ISPs itakuwa na data inayohusiana na shughuli zote za watumiaji, pamoja na simu, ujumbe wa maandishi, tovuti zilizo tumika, na matumizi yanayotumiwa kwenye simu janja na kompyuta. Katika muktadha mwingine, kifungu cha 25 cha sheria ya uhalifu wa kimtandao kinaweka ni jinai ukiukaji wa kanuni na maadili ya familia za Misri. Bila ufafanuzi na utambulisho wa maana ya 'kanuni na maadili ya familia za Wamisri', kama ilivyotokea mnamo Julai 2020, wanawake baadhi wa Misri walikamatwa kwa mashtaka yanayohusiana na nakala hii, ambayo sasa inajulikana kama kesi ya wasichana wa Tik-tok.[8]

ULINDAJI WA DATA

Mnamo Julai 2020, Bunge la Misri lilitoa sheria Na.151 ya 2020 inayohusu ulindaji wa data binafsi. Kifungu cha tatu cha kutangaza utoaji wa sheria kinasema kwamba "sheria haitatumika kwa data ya binafsi iliyo na vyombo vya usalama vya kitaifa".

8. Global freedom of expression Columbia University ,The Case of the Egyptian TikTok Girls, https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/the-tiktok-girls-case/

Kifungu cha 1 kinatambua vyombo vya usalama vya kitaifa na "Rais wa Jamhuri, Wizara ya Ulinzi, Wizara ya Mambo ya Ndani, Huduma ya Ujasusi na Mamlaka ya Usimamizi wa Utawala" ambayo inaonyesha kwamba data zote za kibinafsi ziko katika vyombo vya usalama vya kitaifa bila uhalisia na uhalali wa kisheria. Mfumo wa kisheria wa Misri ndio zana iliyotumiwa zaidi kukandamiza haki za dijitali wakati wa Covid-19.

> *"Kifungu cha 6 cha sheria ya Uhalifu wa Mtandaoni kinaipa mamlaka ya upelelezi kutoa uamuzi unaoruhusu ufuatiliaji na*

ATHARI ZA COVID-19 KUHUSU HAKI ZA DIJITALI

Mfumo wa sheria uliotajwa hapo juu ulitumika wakati wa janga la COVID-19 kukandamiza haki za dijitali, haswa uhuru wa kujieleza mtandaoni kusambaza habari na uhuru wa vyombo vya habari vya dijitali. Mamlaka ya Misri ilipitisha hatua za kuzuia, kupunguza na kusambaa kwa virusi. Mwisho wa Desemba 2020 na kulingana na Wizara ya Afya, Misri ilikuwa imerekodi kesi 138,062 zilizothibitishwa, kati ya hizo 112,105 walipona, 7,631 walifariki, na 18,326 bado ni kesi zilizo na hai.[9] Ili kujibu mlipuko wa gonjwa hilo, serikali ya Misri ilipitisha sera ndogo ya kuzuia watu kutoka nje[10] kama vile kusimamisha hafla zote ambazo ni mikusanyiko.[11] Kwa kuzuka kwa kasi ya maambukizi ya virusi, ambavyo vimeongezeka kutoka kesi moja hadi zaidi ya kesi 5000 ndani ya miezi miwili, raia, wanaharakati wa asasi za kiraia, waandishi wa habari, na madaktari walianza "kuhoji" takwimu zilizotangazwa, haswa na kuporomoka kwa matibabu mifumo katika nchi zilizoendelea zaidi na kutoweza kushughulikia janga hilo kwa kurekodi makumi ya maelfu ya visa vilivyoambukizwa kila siku. Kwa hivyo, hatua hizi za kuzuia zilihusishwa na uthibiti mkali wa kuzuia dhidi ya watu kutoka maeneo mbali mbali.

9. https://www.worldometers.info/coronavirus/ last visit 1/1/2021 at 5:02 pm
10. Egyptian government, Prime Minister's decree No. (606) of the year 2020, published in official gazette –issue No. (12-Bis B) on 24 March 2020.
11. Egyptian government, Prime Minister's decree No. (606) of the year 2020, published in official gazette –issue No. (10-Bis) on 9 March 2020.

UHURU WA KUJIELEZA MTANDAONI MNAMO 2020

Serikali ya Misri ilishughulikia habari iliyokuwa ikienea kwenye janga la Korona kama habari ya uongo. Raia wengi walishtakiwa kwa kueneza habari za uwongo. Kwa mfano, kesi Na. 535 ya 2020 ambayo inatambukika kama kesi ya Usalama wa Taifa, inajumuisha madaktari, waandishi wahabari, wanaharakati wa asasi za kiraia, wananchi wa kawaida, watafiti walio chapisha taarifa na kusambaza taarifa za janga la janga au kutoa taarifa za sababu za maambukizi au kifo cha tabibu. Mfano mwingine ni ule wa kesi ya kukamatwa kwa mtaalamu wa uuzaji wa bidhaa za matibabu kwa "kukosoa" sera za serikali jinsi inavyo pambana na janga la virusi vya Korona.[12] Katika muktadha huo, waandishi wa habari, wanasheria, na wanaharakati wa asasi za kiraia walikamatwa chini ya Kesi Na. (558) ya 2020 - Kesi ya Usalama wa Taifa.[13]

Ikumbukwe kwamba kesi za kukamatwa na uchunguzi zilifanyika katika kipindi cha kuanzia Machi hadi Juni 2020, ambapo ni kipindi hicho hicho ambacho kilishuhudia ongezeko kubwa la kila siku la idadi ya watu walioambukizwa. Idadi ya watu walioambukizwa iliongezeka kwa njia isiyotarajiwa kutoka mamia mwishoni mwa Machi (507), kufikia (17,989) mwishoni mwa Mei na kisha idadi iliruka ndani ya mwezi mmoja kufikia watu (46,898) walioambukizwa mwishoni mwa Juni, kulingana na takwimu rasmi zilizotangazwa hadharani.

VIGEZO VYA KISHERIA VYA HABARI ZA UONGO

Mazoea na vizuizi vilivyotajwa hapo juu ya uhuru wa kujieleza mtandaoni vilisababisha maswali juu ya uhalali na taratibu zilizochaguliwa kama vile ni nini vigezo vya kisheria vya habari za uwongo? Ni nini kinachukuliwa kuwa habari ya uwongo au uhuru wa kujieleza? Ufafanuzi wa kisheria wa habari za uwongo kulingana na kifungu cha 102 bis, 188 ya Kanuni ya Adhabu ya Misri inahusu "kuchapisha na kutangaza (kwa kukusudia na kwa nia mbaya) habari, taarifa au uvumi (wa uwongo) ambao unasumbua amani ya umma, husababisha hofu kwa watu, au kudhuru masilahi yao". Ni wazi kwamba maandishi hayafasili habari ya uwongo, lakini wakati huo huo inaweka viwango na udhibiti ambao uhalifu wa kueneza habari za uwongo unaweza kuelezewa.

Mahakama ya Cassation ya Misri, katika uamuzi wake No. (451), 20/5/1952 ilisema kwamba "Ili kutumia maandishi ya kifungu cha 188 cha Sheria ya Adhabu kuhusu uchapishaji wa habari za uwongo, habari zinapaswa kuwa za uwongo na mchapishaji anajua uwongo huu na kuchapisha kwa makusudi kile ni uwongo, na iliongeza kuwa uamuzi lazima ueleze uwongo wa habari na mchapishaji anajua uwongo wa habari, vinginevyo kosa ni batili kwa kutofunua mambo ya uhalifu ambao mlalamikaji alishtakiwa." Bila shaka, janga hilo halikuathiri tu haki za dijitali lakini pia lilifunua kutofautiana kwa ufafanuzi wa habari za uwongo.

> **_"kuchapisha na kutangaza (kwa kukusudia na kwa nia mbaya) habari, taarifa au uvumi (wa uwongo) ambao unasumbua amani ya umma, husababisha hofu kwa watu, au kudhuru masilahi yao."_**
>
> UFAFANUZI WA KISHERIA WA HABARI ZA UWONGO

12. For more details on the case Egyptian Front for Human Rights report, https://egyptianfront.org/ar/2020/07/fr-353-2020/
13. For more details on the case Egyptian Front for Human Rights report, Minoring report of Case 558 of the year 2020-National security, May 2020.

KUTENGWA KIDIJITALI

Kwa upande wa ujumuishaji wa dijitali, nchini Misri, watu wengi wamezuiliwa kutotumia mtandao kwa sababu zinazohusiana na maswala ya kifedha, kiufundi na kijiografia. Wakimbizi, moja ya vikundi vilivyo hatarini zaidi nchini Misri, bado wametengwa katika upatikanaji wa haki tofauti za dijitali haswa haki ya kuunganishwa na mtandao. Kulingana na UNHCR-Misri, "Wakimbizi wengi na wanaotafuta hifadhi huko Misri tayari walikuwa hatarini sana kabla ya kuzuka kwa Covid-19 na wameathiriwa moja kwa moja na hali zinazoendelea. Wengi wamepoteza vyanzo vyao vya mapato na hawawezi kununua vifaa vya kutosha au kulipa huduma za mtandao."[14]

Wakati upatikanaji wa mtandao umekuwa muhimu kwa wakimbizi kufanya kazi na kupata habari na kutoa maoni yao, umuhimu wake umeongezeka sana wakati wa janga la Covid-19. Mnamo Septemba 2020, Waziri wa Elimu alitangaza mpango wa mwaka wa masomo 2020/2021. Mpango huo ulipitisha mfumo wa mseto ambao ulijumuisha mahudhurio ya kawaida ya mtu pamoja na njia za kujifunza kwa njia ya mtandao kupitia jukwaa la utangazaji mtandaoni kwa madarasa halisi, Jukwaa la Elektroniki.[15] Mfumo huria wa kujifunza ulizua maswali kuhusu hali ya wanafunzi wakimbizi, ambao hawakufanikiwa kupata mtandao kutokana na ukosefu wa teknolojia, ukosefu wa kompyuta inayofaa au vifaa vya simu janja ambavyo vinaviunganisha kwenye mtandao, na viwango vya ada ya huduma kubwa kwa kujiunga na mtandao. Mwishowe, hati za utambulisho wa wakimbizi hazikutambuliwa na Watoa Huduma za Mtandao hivyo wengi hawakuweza kujiandikisha kwa huduma za mtandao au kununua SIM kadi za simu janja. UNHCR imeonyesha kuwa moja ya changamoto kubwa zinazowakabili wanafunzi wakimbizi kwa kuzingatia janga hilo ni ufikiaji mdogo wa vifaa na gharama kubwa ya unganisho la mtandao.[16]

Watu wengi wamepigwa marufuku kutumia mtandao kwa sababu tofauti

14. UNHCR-Egypt, Fact sheet, July 2020.
15. Egypt, Ministry of Education, plan of the academic year 2020/2021, http://portal.moe.gov.eg/Pages/single-news-view.aspx?NewsID=4646
16. (.UNHCR, https://www.unhcr.org/5e787bea6

HITIMISHO NA MAPENDEKEZO

- Inapendekezwa sana kwamba serikali ipitie vifungu tofauti vya kisheria vinavyohusiana na habari bandia na kutambua ufafanuzi wazi na vigezo vya kushughulikia habari bandia.
- Serikali ya Misri inapaswa kufanya kazi pamoja na UNHCR ili kuhakikisha wakimbizi wanapata mtandao na vitambulisho vya wakimbizi vinavyotambuliwa ili kuwasilisha kwa watoa huduma za mtandao.
- Inashauriwa kuwa asasi za kiraia zifuate matumizi ya sheria za uhalifu wa kimtandao kupitia utumiaji wa zana tofauti za usimamizi wa Bunge.
- Upatikanaji wa data ya kibinafsi inapaswa kuwa juu ya ombi la vyombo vya usalama vya kitaifa vilivyowasilishwa kwa chombo cha kimahakama na kupatikana baada ya uamuzi wa haki wa mahakama.
- Mawakili wanapaswa kutumia njia za kimkakati za madai ya kulinda haki za dijitali.

> *“UNHCR na serikali yaMisri wanapaswa kuhakikisha wakimbizi wanapata mtandao”*

LONDA

MISRI HAKI ZA DIGITALI NA UJUMUISHAJI 2020 RIPOTI

UCHAPISHAJI WA PARADIGM INITIATIVE

PARADIGM INITIATIVE

Paradigm Initiative

374 Borno Way, Yaba, Lagos, Nigeria

Email: media@paradigmhq.org

www.paradigmhq.org

@ParadigmHQ